

Sygn. akt III AUa 1020/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban (spr.) SSA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	sekr.sądowy Angelika Judka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 r. w Gdańsku

sprawy T. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt IV U 201/15

oddala apelację.

SSA Aleksandra Urban (spr.) SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1020/15

UZASADNIENIE

T. L. wniosła odwołanie do decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 20 stycznia 2015 roku odmawiającej jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie wskazując, iż wnioskodawczyni była ostatnio zatrudniona na podstawie dwóch stosunków pracy. Jeden z nich ustał z uwagi na upływ czasu, na który była zawarta umowa i nie spełniał wymogów art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Drugi stosunek pracy (1/8 etatu) został wprawdzie rozwiązany z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, jednak z tego tytułu ubezpieczona nie byłaby uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych, a więc nie spełniłaby przesłanki z art. 2 ust. 3 w/w ustawy.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Elblągu wyrokiem z dnia 30 marca 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 27 listopada 2014 roku (pkt I) oraz stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy wskazał, iż wnioskodawczyni (ur. (...)) pozostawała ostatnio w dwóch stosunkach pracy. Stosunek pracy ze Spółdzielnią (...) w O. ustał z upływem czasu, na który została zawarta umowa o pracę, tj. z dniem 30 kwietnia 2014 roku. Z kolei stosunek pracy z Firmą Budowlaną (...) łączył skarżącą od dnia 4 listopada 2013 roku do dnia 10 maja 2014 roku i ustał przez wypowiedzenie przez pracodawcę na podstawie art. 30 § 1 pkt 2 k.p. z uwagi na likwidację stanowiska. Ubezpieczona była u tego pracodawcy zatrudniona na 1/8 etatu. Do dnia ustania drugiego z wymienionych stosunków pracy ubezpieczona legitymowała się 38 latami, 8 miesiącami i 14 dniami okresów składkowych i nieskładkowych. W okresie od 14 maja 2014 roku i nadal wnioskodawczyni jest zarejestrowana jako bezrobotna, przy czym w dniach od 22 maja 2013 roku do nie krócej niż 24 listopada 2014 roku otrzymywała zasiłek dla bezrobotnych i w tym czasie nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych przysługiwało jej w związku z ustaniem zatrudnienia w Spółdzielni (...) w O..

Sąd ten wskazał, iż zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wynika, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje m.in. kobiecie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat. Przy tym świadczenie przedemerytalne przysługuje po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli ubezpieczony jest jednocześnie nadal zarejestrowany jako bezrobotny i w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych oraz wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego złożył w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W ocenie Sądu I instancji wnioskodawczyni spełnia wszystkie w/w przesłanki. Przyznanie wnioskodawczyni prawa do świadczenia przedemerytalnego realizuje cele ustawy o tych świadczeniach, wskazywane w orzeczeniach powołanych przez pozwaną organ rentowy. Wnioskodawczyni legitymuje się długim stażem ubezpieczeniowym, z przyczyn od niej niezależnych utraciła źródło dochodu i nie jest w stanie takiego źródła uzyskać, co potwierdza dokument urzędowy w postaci zaświadczenia Powiatowego Urzędu Pracy w O., oraz ze względu na wiek (58 lat) nie może jeszcze uzyskać prawa do emerytury.

Ustawa o świadczeniach przedemerytalnych w żadnym przepisie nie ustanawia przesłanki negatywnej powoływanej przez organ rentowy. W szczególności art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie wskazuje, aby prawo do zasiłku dla bezrobotnych musiało wynikać tylko ze zdarzeń wymienionych w art. 2 ust. 1 tej samej ustawy. Taka intencja ustawodawcy musiałaby zostać jasno wyrażona, np. przez wskazanie w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, że chodzi o pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przyznanego z tytułu utraty źródła dochodów tylko w warunkach określonych w ust. 1. Z tych też względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c przyznał wnioskodawczyni to prawo do żądanego przez nią świadczenia od dnia następnego po dniu złożenia wniosku (art. 7 ust. 1). Ponadto uznając, że zaskarżona decyzja odmowna była skutkiem wadliwej wykładni prawa, na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w związku z art. 11 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, Sąd ten stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy domagając się jego zmiany i oddalenia odwołania. Pozwany zarzucił naruszenie art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie

i przyznanie świadczenia w sytuacji gdy wnioskodawczyni status osoby bezrobotnej uzyskała z tytułu zatrudnienia, które nie ustało w wyniku likwidacji stanowiska pracy.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, iż w świetle art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia wnioskodawczyni nie spełniała warunku do uzyskania statusu osoby bezrobotnej z tytułu pracy w Firmie Budowlanej (...). Tymczasem dla przyznania świadczenia przedemerytalnego konieczne jest zachowanie ciągłości zdarzeń uzasadniających przyznanie tego świadczenia, mianowicie okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych powinien być poprzedzony zatrudnieniem pracowniczym, które ustało w okolicznościach wskazanych w art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona.

Stan faktyczny sprawy był między stronami bezsporny i istota niniejszej sprawy sprowadzała się do ustalenia prawidłowej wykładni przepisów ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Sąd Apelacyjny w całości podziela trafne i rzeczowe rozważania Sądu I instancji, który jasno uzasadnił motywy swojego rozstrzygnięcia. Apelacja organu rentowego nie wносиła niczego nowego do sprawy i stanowiła w zasadzie powtórzenie stanowiska zaprezentowanego już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Przypomnieć trzeba, że w myśl art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, świadczenie to przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie

o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie wymienione w dalszej jego części (pkt 1-3) warunki. Jednocześnie zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 i 5 tej ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie, która oprócz osiągnięcia odpowiedniego wieku lub stażu ubezpieczeniowego, utraciła pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia, i w zakładzie tym pracowała nie krócej niż 6 miesięcy.

Ustawodawca w przytoczonych przepisach nie posłużył się żadnym zwrotem wskazującym na konieczność uzyskania statusu osoby bezrobotnej z tytułu zatrudnienia, które ustało w wyniku okoliczności wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 5 omawianej ustawy. Ustawa ta zaś w tym zakresie wprost odsyła do przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która w art. 2 ust. 1 pkt 2 podaje definicję osoby bezrobotnej, której nabycie statusu jest uwarunkowane jedynie nieprzerwanym zatrudnieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres 6 miesięcy, niepodjęciem zatrudnienia i niewykonywaniem innej pracy zarobkowej oraz jednoczesnym posiadaniem zdolności do podjęcia zatrudnienia, ukończeniem 18 lat i nienabyciem prawa do emerytury i renty. Z kolei art. 71 ust. 1 tej ustawy prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy od dnia zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy, jeżeli nie ma dla niego propozycji pracy, szkolenia lub stażu oraz w okresie 18 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 365 dni był m.in. zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wnioskodawczyni niewątpliwie spełnia przesłanki do uzyskania statusu osoby bezrobotnej i przysługiwało jej prawo do zasiłku dla bezrobotnych. W kontekście przepisów ustawy o świadczeniach przedemerytalnych bez znaczenia jest brak związku

i ciągłości pomiędzy ustaniem stosunku pracy i uzyskaniem statusu osoby bezrobotnej. Literalna wykładnia spornych przepisów w żadnym razie nie może prowadzić do wniosków jakie obecnie prezentuje pozwany organ rentowy. Stosując reguły wykładni celowościowej także trudno uznać stanowisko ZUS za uzasadnione, gdyż celem przyznawania świadczeń przedemerytalnych, jest zapewnienie środków bytowych osobom o długim stażu ubezpieczeniowym, które

z przyczyn od siebie niezależnych utraciły źródło dochodu, a ze względu na wiek nie mogą jeszcze uzyskać prawa do emerytury.

Stosowanie w tym przypadku wyjątku w stosunku do osób, które znalazły się w tej samej sytuacji, a które formalnie status osoby bezrobotnej nabyły z tytułu ustania stosunku pracy, który wygasł z upływu czasu, na który została zawarta umowa o pracę, ale nie

z powodu likwidacji stanowiska pracy czy całego zakładu pracy, mimo że ich ostatnie zatrudnienie i tak nastąpiło z w/w przyczyn, byłoby niesprawiedliwe i nie znajduje oparcia w przedstawionych powyżej przepisach.

Jednocześnie podkreślić trzeba, że ściśle wykładanie przesłanek do nabycia świadczenia przedemerytalnego, z uwagi na jego wyjątkowy charakter, nie może opierać się na argumentacji prezentowanej przez organ rentowy, która w istocie stanowi nadinterpretację spornych przepisów. Wypełnienie przesłanek warunkujących nabycie statusu osoby bezrobotnej i prawa do zasiłku z tego tytułu należy oceniać według przepisów ustawy o z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podziela oceną prawną dokonaną przez Sąd

I instancji, zgodnie z którą wnioskodawczyni spełnia wszystkie przesłanki konieczne do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Jednocześnie podkreślić trzeba, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej

z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 roku, I UK 159/04, OSNP nr 19/2005, poz. 308). W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy (wyrok z dnia 21 kwietnia 2009 roku, I UK 345/08, OSNP 2010/23-24/293) dokonał klasyfikacji błędów organu rentowego, dzieląc je na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela w/w zaprezentowaną argumentację Sądu Najwyższego i biorąc pod uwagę fakt, iż spór w niniejszej sprawie sprowadzał się wyłącznie do wykładni poszczególnych przepisów art. 2 ustawy o świadczeniach emerytalnych, a zaskarżona decyzja została wydana przez pozwanego ZUS w oparciu

o błędnie zinterpretowany przepis, stwierdzenie przez Sąd I instancji odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej niezbędnej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uznać należało za uzasadnione.

Reasumując, wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu. Apelacja pozwanego nie zawierała zarzutów, które skutkowałyby uchynieniem bądź zmianą zaskarżonego wyroku. W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako niezasadną.

SSA M. Piankowski SSA A. Urban SSA J. Andrzejewski